

[Fraenkel.]

Jeg tør maaske minde om, at jeg fra dette Sted har udtalt, at jeg anser Udviklingen af Landets Næringsliv for at være den vigtigste Opgave, et Ministerium, ligegyldigt af hvilken Farve, har under de nuværende Forhold, og at det første Sted, man har at vende Blikket i den Anledning, er mod Landets egen Natur, som vi jo selv er Herrer over. Det maa undersøges, om denne Natur indeholder produktive Reserver, som jeg har kaldt det, af nogen som helst Art, som endnu ikke er udnyttede, eller som ikke er rationelt udnyttede, i hvilket Tilfælde det jo, som Tiderne ligger, maa være vor første Pligt at indhente det forsømte.

Jeg bør vistnok ogsaa forudskikke, at naar jeg nu saa alvorligt og indtrængende, som jeg formaar, gaar ind for Støtte og for hurtig Støtte og for enhver nødvendig og ønskelig Støtte af Professor Weis' videnskabelige Undersøgelser paa dette Omraade, beror det ikke paa noget som helst personligt Forhold mellem Professoren og mig; Et saadant findes der nemlig — jeg tør i denne Forbindelse sige heldigvis — ikke. Jeg har kun faa Gange i mit Liv talt med Professor Weis. Saa vidt jeg ved, tilhører han et helt andet politisk Parti end jeg, og jeg er personlig fuldkommen fri af ham. Fremfor alt maa jeg fremhæve, at det ikke er ham, der har henvendt sig til mig, men det er mig, der har henvendt mig til ham. Anledningen til denne Henvendelse var Læsningen af et Interview i „Nationaltidende“, der vakte min Interesse for Sagen, netop ud fra det Synspunkt for Politikens første Opgave i nærværende Tid, som jeg gav Udtryk i mine første Bemærkninger. Denne Interesse styrkedes i meget betydelig Grad ved at læse et Par Afhandlinger om Sagen af Professoren selv, der fik mig til at søge Oplysninger ogsaa hos ham, og støttet til, hvad jeg ad disse Veje kunde tilegne mig, derimellem til Udtalelser fra ubestridelig teoretiske og praktiske Autoriteter paa Hededyrkningens Omraade, skal jeg, skønt jeg er Lægmand i dette Spørgsmaal, forsøge paa at give en Fremstilling af, hvordan Problemet ligger. Fagmænd kunde naturligvis gøre det langt bedre end jeg, men saa mærkeligt det lyder, er der ingen saadanne, der har taget det op her i Tinget, og da min Interesse for Sagen ud fra et økonomisk og socialt Synspunkt er saa stor og saa berettiget som nogen andens, gør jeg det. Hvad jeg kan meddele, er altsaa kun, hvad jeg har læst om Sagen hos Professor Weis, hos Dr. Hasselbalch, hos In-

spektør, tror jeg han kaldes, Westergaard og andre sagkyndige.

Jeg kan da sige, at Hedejord er ikke en fattig Jord i den Forstand, at den slet ikke raader over Næringsstoffer for Plantevæksten, men det er en syg Jord. Den er altsaa, saa vidt jeg har forstaaet det, som et stort og stærkt Menneske, der rammes af en Sygdom og altsaa er uproduktivt, saa længe Sygdommen staar paa, men kan han komme igennem den, rejser han sig fra Sygelejet med sin produktive Kraft i Behold.

Hedejordens Sygdom giver sig til Kende ved en udpræget Surhed og ved en uheldig Bygning, en Lagdeling i Lyngskjold, Blysand og Al, som en sund Jordbund ikke har. Men paa alt dette kan der imidlertid raades Bod, Surheden kan ophæves ved Tilførsel af Kalk eller Mergel. Den uheldige Lagdeling kan der raades Bod paa ved mekanisk Bearbejdning, der foretages saaledes, at Jordens tre øverste Lag blandes, hvad Teknikerne kalder inderligt sammen. Først og fremmest gælder det om, at Alen ikke blot brydes, men bringes op til Overfladen. (Uro i Salen. Formanden ringer. *Afbrydelse*: Det interesserer os ikke). Det interesserer Dem ikke, det er kedeligt. Altsaa, Alen maa bringes op til Overfladen. Henligger Alen her i nogen Tid, muldner den, hvorefter den bør blandes inderligt med den findelte Lyngskjold eller Lyngtørv, som man kalder det, og den paaførte Mergel.

En saadan Grundforbedring kan for Tiden udføres for ca. 150 Kr. pr. Td. Land, og med den kan Hedejorden allerede efter 2—3 Aars Forløb drages ind til Kultur som Ager- eller Havebrug. Som Aarene nu gaar, formindsker Mergelen stadig Surhedsgraden, og Lyngtørv + Al forvandles til almindelig Muld. Derved stiger Frugtbarheden, og praktiske Erfaringer har allerede vist, at man paa saaledes behandlet Hedejord vil kunne dyrke alle de almindeligste Landbrugsplanter og faa gode Korn- og Røemarker og smukke Græsgange med veludviklet Kløver. Dette Resultat har ogsaa enkelte praktiske Hededyrkere allerede naaet.

Professor Weis' Forskning har givet en videnskabelig Forklaring af, hvorfor denne Behandlingsmaade giver bedre Resultater end den i Almindelighed anvendte. Man famler sig altsaa ikke længere frem, og i selve Hedens Befolkning er der, som jeg har underrettet mig om gennem forskellige Artikler, den største Forstaaelse og Interesse herfor.

Vejen ligger saaledes banet for store